

OBSAH

Předmluva 9

Dějiny novověku jako epocha světových dějin 11

I. OBDOBÍ VŠEOBECNÉ KRIZE FEUDÁLNÍHO ŘÁDU A JEHO DOČASNÉ ZNOVUPEVNĚNÍ 15

1. ANGLICKÁ BURŽOAZNÍ REVOLUCE A JEJÍ VÝSLEDKY 18

- A. Revoluce a občanská válka 21
- B. Období republiky 1649—1653 24
- C. Cromwellův protektorát 27
- D. Anglie po restauraci Stuartovců 30

2. ROZPORNÉ VÝVOJOVÉ TENDENCE V EVROPSKÉM HOSPODÁŘSTVÍ 33

- A. Demografický a populační vývoj 33
- B. Zdroje energie 34
- C. Řemeslná a manufakturní výroba 36
- L. Evropské zemědělství 39
- E. Evropský a světový obchod 46
- F. Přeměny společenské skladby a třídního boje 51

3. ZÁPAS O MOCENSKOU PŘEVAHU V EVROPĚ 54

- A. Absolutní monarchie Ludvíka XIV. 54
- B. Zápas o zeměpanský absolutismus v říši 58
- C. Francouzské výbojné války 61
- D. Války o dědictví španělské 62

4. ZMĚNY POMĚRU SIL VE VÝCHODNÍ A SEVERNÍ EVROPĚ 66

- A. Konsolidace ruského státu ve druhé polovině 17. století 66
- B. Severní Evropa po třicetileté válce 70
- C. Oslabení panovnické moci v polsko-litevském státě 72
- D. Severní válka 73

5. PŘEVAHA FEUDÁLNÍHO ABSOLUTISMU (1715—1789)	77
A. Velikost a krize francouzského absolutismu	77
B. Vznik pruského absolutistického státu	81
C. Říšská knížectví mezi absolutismem a stavovskou mocí	86
D. Rozklad feudalismu a osvícený absolutismus v jižní Evropě	88
E. Absolutismus v Rusku	91
F. Rozporný vývoj osmanské říše	100
G. Vznik buržoazního parlamentarismu v Anglii	103
6. KOLONIÁLNÍ VÝBOJE V 17. a 18. STOLETÍ	109
A. Sociálněekonomická situace na asijském kontinentě	110
B. Nizozemská expanze	118
C. Zápas Británie a Francie o převahu v zámoří	122
D. Na Dálném východě	126
7. BOJ SEVEROAMERICKÝCH OSAD ZA NEZÁVISLOST	128
A. Sociálněekonomický obraz anglických kolonií v Severní Americe	128
B. Rozpory mezi americkými osadami a Velkou Británií	130
C. Válka za nezávislost	133
D. Počátky budování nového státu	136
8. KULTURNÍ PROUDY V OBDOBÍ OBECNÉ KRIZE FEUDALISMU	138
A. Baroko	139
B. Osvícenství	143
II. VÍTĚZSTVÍ EVROPSKÝCH BURŽOAZNÍCH REVO- LUCÍ A NÁSTUP KAPITALISMU VOLNĚ SOUTĚŽE	151
1. VÍTĚZSTVÍ PRŮMYSLOVÉHO KAPITALISMU	155
A. Demografická revoluce	156
B. Průmyslová revoluce	157
C. Rozvoj kapitalismu volné soutěže	164
D. Postavení dělnické třídy	171
2. VELKÁ FRANCOUZSKÁ BURŽOAZNÍ REVOLUCE	173
A. Vítězství třetího stavu	174
B. Cesta od konstituční monarchie k revoluční válce	178
C. Jakobínská diktatura	183
D. Thermidoriánská reakce	187
E. Vláda direktoria a její pád	191
F. Ohlas Velké francouzské revoluce v Evropě	192
3. OBDOBÍ NAPOLEONSKÝCH VÁLEK	196
4. MYŠLENKOVÉ PROUDY V OBDOBÍ NÁSTUPU KAPITALISMU	206
A. Liberalismus a demokratický program	206
B. Nacionalismus a vznik novodobého národa	209
C. Romantismus	211
D. Utopický socialismus a komunismus	213

5. POČÁTKY NOVÉHO REVOLUČNÍHO A NÁRODNĚ OSVOBOZENECKÉHO HNUTÍ	216
A. Nové upevnění reakce po napoleonských válkách	217
B. Německý boj za jednotu a svobodu	219
C. Revoluční hnutí v Itálii	223
D. Španělské revoluce	225
E. Povstání děkabristů v Rusku	229
F. Národně osvobozené hnutí na Balkáně	232
6. REVOLUČNÍ HNUTÍ POČÁTKEM TRICÁTÝCH LET	240
A. Červencová revoluce ve Francii, její příčiny a výsledky	240
B. Vznik nezávislé Belgie	245
C. Země německého spolku ve třicátých letech	246
D. Nová vlna revolučního a demokratického hnutí v Itálii	250
E. Listopadové povstání a počátek zápasu za obnovení Polska	251
7. PRVNÍ PRŮMYSLOVÁ VELMOC — VELKÁ BRITÁNIE	254
8. REVOLUČNÍ ROK 1848—1849	261
A. Evropské země v předvečer revoluce	261
B. Revoluce ve Francii	262
C. Revoluce 1848—49 v Itálii	265
D. Německé státy	266
E. Národnostní problematika revoluce v Uhrách	271
9. AMERICKÝ REVOLUČNÍ CYKLUS	274
A. Boj Latinské Ameriky za nezávislost	274
B. Buržoazně demokratická revoluce v USA (1860—1877)	282
10. ZAVRŠENÍ REVOLUČNÍHO CYKLU V EVROPĚ	291
A. Druhé císařství ve Francii	291
B. Národní sjednocení Německa	295
C. Národní sjednocení Itálie	300
D. První španělská republika	303
E. Východní otázka a krymská válka	307
11. RUSKÝ STÁT V OBDOBÍ PŘECHODU OD FEUDALISMU KE KAPITALISMU	314
A. Hospodářské a politické poměry v Rusku v první polovině 19. století	314
B. Zrušení nevolnictví a buržoazní reformy	317
C. Polské povstání 1863—1864	322
D. Revoluční hnutí druhé poloviny šedesátých let a let sedmdesátých	324
12. FORMOVÁNÍ DÉLNICKÉHO HNUTÍ. I. INTERNACIONÁLA	329
A. Utváření průmyslového proletariátu a projevy jeho živelné aktivity	329
B. Vznik teorie vědeckého komunismu. Svaz komunistů v letech 1847—1852	330
C. Předpoklady vzniku I. internacionály a její ustavení	333
D. Ideové spory v I. internacionále a postupné prosazování její marxistické orientace	338

III. PŘÍPRAVA A NÁSTUP EPOCHY IMPERIALISMU 345

1. PŘEMĚNA KAPITALISMU VOLNÉ SOUTĚŽE V MONOPOLNÍ KAPITALISMUS 347
 - A. Technickovědecká revoluce 349
 - B. Nové jevy ve vývoji kapitalismu 357
 - C. Sociální důsledky ekonomických změn 365
 - D. Státní zřízení, politický systém a ideologie nastupujícího imperialismu 370
 - E. Změny v kultuře a vědě 378
 2. MEZINÁRODNÍ DĚLNICKÉ HNUTÍ V POSLEDNÍCH DESETI-LETÍCH 19. A NA POČÁTKU 20. STOLETÍ 386
 - A. Pařížská komuna a internacionála 386
 - B. Internacionála po Komuně, její rozpuštění a historický význam 390
 - C. Formování socialistických stran 393
 - D. Ustavení II. internacionály a počátky její činnosti 399
 - E. Nové problémy v mezinárodním dělnickém hnutí na přelomu století 402
 - F. Prohlubování diferencí v internacionále, růst revizionismu a centrismu 406
 3. VNITROPOLITICKÝ VÝVOJ EVROPSKÝCH ZEMÍ 411
 - A. Velká Británie 411
 - B. Francie 418
 - C. Německo 423
 - D. Rakousko-Uhersko 428
 - E. Rusko 432
 - F. Itálie 436
 - G. Španělsko 438
 - H. Balkánské státy 439
 4. HLAVNÍ MIMOEVROPSKÉ MOCNOSTI 449
 - A. Spojené státy americké 449
 - B. Japonsko 457
 - C. Čína 461
 5. MEZINÁRODNÍ VZTAHY V OBDOBÍ NÁSTUPU IMPERIALISMU 466
 - A. Politika velmocí v letech 1871—1890 466
 - B. Přenesení zájmu velmocí mimo Evropu a proces imperialistického dělení světa 477
 - C. Zostření rozporů v předvečer světové války (1905—1914) 490
 6. PŘENESENÍ SVĚTOVÉHO REVOLUČNÍHO CENTRA DO RUSKA 496
 - A. Vznik dělnické revoluční strany nového typu 496
 - B. Buržoazně demokratická revoluce 1905—1907 499
 - C. Narůstání krize v mezinárodním dělnickém hnutí v předvečer světové války a rozpad internacionály po propuknutí válečného konfliktu 511
 7. PRVNÍ SVĚTOVÁ IMPERIALISTICKÁ VÁLKA 515
- Seznam literatury 533
Rejstřík 535